

Oppimiselle pontta ryhmästä

Saara Repo-Kaarento (2007). **Innosta ryhmästä. Miten ohjata oppivaa yhteisöä.** Kansanvalistusseura.

Ryhmä on tehokas oppimisen muoto ja väline, kun ohjaaja osaa lukea itseään ja ryhmää ja kun hän sen pohjalta osaa tehdä taroituksenmukaisia ohjaustekoja. Vaikka pedagogiikassa on alettu puhua ryhmänohjauksesta mm. ongelmalähtöisen oppimisen ja tutorryhmien myötä, suuri osa opettajista ja ohjaajista ohjaa tiedostamattaan vielä yksilöiden oppimista. Repo-Kaarenton teos tuo lisänäkemystä ryhmänohjaukseen, jota voi soveltaa kaikissa koulutusmuodoissa.

Repo-Kaarento tarkastelee teoksessaan varsin perusteellisesti monia ryhmäoppimisen menetelmiä, mm. yhteistoiminnallisen oppimisen, ryhmätutkimisen, ongelmalähtöisen oppimisen, tutorryhmän ohjauksen sekä osallistumalla oppimisen. Lisäksi hän tarkastelee ryhmädynaamisia ilmiöitä. Koska jokainen tulee uuteen ryhmään aina aiempien ryhmäkokemustensa perusteella, niinpä Repo-Kaarentokin kuvaa omaa oppimisprosessiaan ryhmänohjaamiseen.

Ryhmän – so. ryhmädynaamisen ilmiöiden – hyödyntämis-

tä oppimisessa pidetään haasteellisenä. Itse olen samaa mieltä. Väitän jopa, että ryhmänohjaustaitoja oppii vain kokemuksesta – kokemalla ja oppimalla itse ryhmässä, jota ohjataan asiantuntevasti ja jossa ryhmän annetaan ryhmäytyä, mikäli sille on edellytyksiä. Ryhmän kokonaiskehitystä voi tarkastella kahden erilaisen perspektiivin kautta: ryhmä käy läpi tiettyjä kehitysvaiheita tai sitten se toistaa monilukuisia ja toisilleen kerrannaisia tapahtumasarjoja. Jokaisen ryhmän polku on ainutlaatuinen, eikä ryhmä välttämättä pääse alkua pidemmälle. Ryhmä kehittyy siis sisäisten tapahtumiensa kautta. Ryhmän ohjaaminen merkitsee ohjaajalta kahdenlaisia tehtäviä: 1) edistää ryhmän tehtävien suorittamista ja 2) edistää ryhmän yhteenkuuluvuudentunteen kehittymistä. Jälkimmäinen tavoite edellyttää yksilön liittymistä ja kasvamista osaksi ryhmää – tämä koskee myös ohjaajaa. Ohjaajan on tärkeää huolehtia ryhmän oppimisilmapiiristä. Itse pidän tärkeänä sitä, että alussa ryhmäläiset saa-

vat sanoa, mitä he odottavat ryhmältä ja ohjaajalta. Myös ohjaajan tulee kertoa, mitä hän odottaa ryhmäläisiltä ja ryhmältä.

Ryhmädynamiikan hyödyntämisellä oppimisessa tarkoitetaan sitä, miten ohjaaja ja ryhmän jäsenet havaitsevat, ymmärtävät ja hyödyntävät ryhmän erilaisia voimavaroja ja sosiaalisia ulottuvuuksia osana oppimisprosessia. Parhaimmillaan ryhmä edistää ryhmäläisten oppimista niin hyvin kuin mahdollista. Kun ryhmän jäsenten tietämys siitä, miten heistä jokainen voi osallttaa auttaa ryhmää toimimaan paremmin (= taito arvioida ryhmässä myös opiskelun taitojen kehittymistä), kasvaa, energia ryhmässä lisääntyy, jolloin oppiminen paranee. Myös ryhmän ohjaaminen tällöin paranee. Tämä edellyttää ryhmäläisten aieman osaamisen näkyväksi tekemistä koko ryhmälle. Näin ryhmäläiset oppivat myös toisiltaan, ei pelkästään ohjaajalta. Tällöin ryhmässä on mahdollista päästä myös kaikille aivan uuteen osaamiseen luovuuden, siis uuden luomisen kautta. Ryhmässä saavutetaan siis sellaisiakin tavoitteita, joista ei osattu edes uneksia.

Repo-Kaarento tuo esille monia, pieniä ja yksinkertaisia harjoitteita, joilla ohjaaja voi tehostaa aikuisten opiskelua, so. siirtää työskentelyvastuuta opettajalta ryhmän jäsenille. Lukiessani teosta ja harjoituksia mieleeni tuli väistämättä se, että lukijalta edellytetään jo ainakin perustietoja ryhmäilmiöistä, jotta hän osaa teettää harjoituksia oikeassa vaiheessa ja oikealla tavalla. Ryhmän ohjaaminen on herkkää toimintaa, jota ei voi tehdä mekaanisesti / teknisesti. Ryhmä ja sen havainnoiminen on aina etusijalla, vasta sitten tulevat teorioiden antama lisäymmärrys ja harjoitukset. Ryhmä viestii ohjaajalle, mitä se kulloinkin tarvitsee.

Repo-Kaarento on kehittänyt pedagogisen mallin, tasapainoisen oppimisympäristön mallin,

jonka avulla voi opettaa ryhmän opettamisen taitoja. Se perustuu osallistujien kokemuksellisen tiedon ja teorian tiedon yhdistämiseen sekä toisaalta yksilöllisen ja yhteisöllisen tiedon yhdistämiseen. Eli käytännössä se on ryhmän toiminnan kriittistä arviointia kullakin hetkellä ja toiminnan peilaamista ryhmäilmiöihin ja -teorioihin.

Ryhmän arviointia varten Repo-Kaarento on kehittänyt nelilinssiset ryhmäkiikarit. Näen sen samana kuin Jauhiaisen & Eskolan Ryhmäilmiökirjassa olevan ryhmän arviointimallin, jossa sekä ohjaaja että jokainen ryhmäläinen erikseen pohtivat suhdettaan itseen, suhdettaan opiskeltavaan asiaan ja suhdettaan muihin ryhmän jäseniin. Sekä ohjaajan ohjausteot että ryhmän jäsenten yksilöllinen ja yhteinen

toiminta perustuvat näihin tekijöihin. Yhdessä oh-jausteot ja ryhmän jäsenten toiminta vaikuttavat siihen, miten ryhmän kaksisoistavoite saavutetaan.

Repo-Kaarennon teos tuo pirstävän lisän ryhmänohjauskirjallisuuteen erilaisine harjoituksineen. Koska ryhmädynamiikka on se perusasia, johon ryhmänohjaus joko kaatuu tai etenee – konflikteista yms. huolimatta – toivon, että jokainen ryhmänohjaaja havainnoi ensin ryhmäänsä ja sen tilaa, ja sen jälkeen hakee Repo-Kaarennon teoksesta virkistäviä ja vaihtelevia harjoituksia ryhmän oppimisen iloksi.

Kirja soveltuu kaikille ryhmänohjaamisesta kiinnostuneille henkilöille.

Tia Isokorpi